NĂM THỨ MƯỜI. — SỐ THỨ 1618 MỖI SỐ : 0$02 NGÀY THỨ TƯ 2 AOUT 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Trung Bắc Tân Văn (Hanoi-Matin)	Hanoi-Journal	Tribune Indigène	Extrême-Asiatique	Avenir du Tonkin	Courrier Haiphong	Volonté Indochinoise	Revue Indochinoise	Nam-Kỳ (Bulletin de la Vente des Produits Indochinois)	Ngoại-quốc
Một năm	6$00	6$96	6$30	6$30	6$30	6$60	9$00			
Các làng và Các công-sở	»	3.00	8.00	8.00	9.00					
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50				
Ba tháng. .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25				
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75				

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN VAN LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par quinzaine et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Năm nay lại có Hội-chợ Hanoi

Hội-chợ Hà-nội lập ra từ năm 1919. Quí Chính-phủ Bảo-hộ có lòng vì dân lượng lợi, nên lập ra cuộc ấy để quí-giá cho công thương nghiệp nước mình cài lương, rộng lối cho công thương phẩm nước mình tiêu thụ. Từ khi lập ra đến giờ đã nhóm được hai kỳ hội chợ; mỗi một lần nhóm chợ, tức là một cái dịp tốt của các nhà công thương ta nhờ đó mà khoang-trương được thực-nghiệp, suy quảng được thị-trường. Năm ngoái vì có cuộc đấu xảo ở Marseille, xứ Đông pháp ta còn phải lo trù bị để dự vào một phần trong yếu trong cuộc đấu xảo ấy, lại nhân trong trường hội chợ có mấy khu nhà đổ nát, còn cần phải sửa sang lại, nên Chính-phủ định tạm hoãn một kỳ. Đến năm nay thì Hội-chợ Hà-nội lại mở như thường, mà việc tổ-chức cuộc hội chợ này, từ giờ về sau, Chính phủ không trực tiếp can thiệp đến mà giao hẳn cho phòng Thương-mại Hà-nội quản cả lấy. Phàm việc gì tự mình mưu cho mình vẫn chắc *hơn là cậy người mưu hộ. Hội* chợ là một sự lợi ích trực tiếp cho các nhà thương-mại; nay các nhà thương-mại nhờ có Chính-phủ giúp sức cho mà được tự mình mưu lấy cái sự lợi ích của mình, thì tất là cuộc Hội-chợ năm nay, cách xếp-đặt có hoàn thiện hơn hai kỳ trước nhiều, mà các nhà công thương ta sẽ được hưởng nhiều phần lợi ích hơn trước. Và cứ như lời thành cầu của các nhà thương-mại Sài-gòn năm ngoái, quan Toàn quyền đã hứa đến năm nay sẽ mở thêm một trường Hội-chợ tại Sài-gòn, tự-hậu cứ mỗi năm họp chợ tại Sài-gòn, lại một năm họp chợ tại Hà-nội; nhưng cứ cái trình-độ công thương ta hiện thời ở nước ta, thì một trường Hội-chợ tại Hà nội cũng đã đủ; vì công thương nghiệp trong toàn quốc mới duy có Bắc kỳ gợi lợ hưng thịnh một chút; Nam kỳ là một xứ chuyên nghề làm ruộng cũng chưa có công-thương phẩm gì mà hòng rộng đường tiêu-thụ chưa có công thương nghệ gì mà mong tìm cách khoáng trương; nên chưa cần mở thêm trường Hội-chợ tại Sài-gòn, mà hãy lo tổ-chức cuộc Hội-chợ Hà-nội cho thật được thập phần chỉnh đốn. Nghe được cái tin ấy, xem ra các nhà công thương trong nước, nhất là các nhà công thương Bắc kỳ ta, đều lấy làm hoan hản cổ-vũ mà vui lòng đón rước cái cuộc Hội-chợ Hà-nội năm nay.

Song, dương khi vui lòng đón rước cái cuộc Hội-chợ năm nay, tưởng các nhà công-thương ta lại nên lưu tâm mà nhắc đến cái mục-đích Hội-chợ một lần nữa. Cái mục-đích Hội-chợ không phải như phần nhiều người mình đã tưởng lầm là một cuộc chơi vui, cũng không phải như phần nhiều nhà buôn ta chỉ hiểu có một cái nghĩa hẹp hòi cho là một nơi mua bán đông-đảo mà thôi. Hội-chợ có hai cái mục đích : một là chủ làm cái cơ quan xúc tiến công thương nghiệp trong nước. Tây-nho đã có câu : « cạnh tranh là mẹ tiến hóa ». Nghề gì cũng vậy, có so sánh mới biết hơn thua; có kẻ hơn người thua mới sinh lòng ganh tỵ; kẻ thua phẫn chí, kẻ hơn nức lòng; phẫn chí thì vụng phải gắng làm cho khéo, đại phải gắng làm cho khôn; nức lòng thì khéo một hóa ra khéo mười, khôn vừa trở lên khôn lắm; ấy sự cạnh tranh có cái kết quả tốt như thế. Mà Hội chợ chính là cái trường cạnh tranh rất to tát cho các nhà công thương, họp người họp của, tranh khéo nghìn khôn, còn có cái trường cạnh tranh nào to tát bằng? Hai là chủ làm cái cơ-quan quảng-cáo công thương phẩm trong nước. Trong các khoa thương học, thì quảng cáo là một khoa thương-học rất cần. Hàng hóa nơi này có mà nơi khác không, xứ ấy nhiều mà xứ kia ít; chỗ có nhiều thì cung quá hơn cầu mà hóa vật đình-trệ; chỗ không có thì cầu quá hơn cung, mà hóa-vật đắt đỏ; đều có hại cho cuộc kinh-tế trong xã hội cả; có cái cơ-quan quảng-cáo thì đỡ làm mới có người mua, đỡ buôn mới rộng chỗ bán, cung cầu điều-tiết, mà tài sản lưu-thông, cuộc kinh-tế trong xã-hội mới mong thịnh-vượng được: ấy sự quảng cáo có cái công dụng màu như thế. Ma Hội chợ chính là cái nơi quảng-cáo rất chắc-chắn cho các nhà công thương; kẻ mua người bán, ba mặt một lời, còn có cái cách quảng cáo nào chắc chắn bằng?

Ấy lập ra Hội-chợ chỉ có hai cái mục-đích như thế; mà muốn đạt được hai cái mục-đích ấy, lại cốt trông ở cái thực lực của các nhà công thương. Có Hội chợ thì thật là tiện dịp cái-lương, mà lại phải lo rằng cái năng-lực mình không đủ mà cải lương cho có thành hiệu, có Hội chợ thì chắc là rộng đường tiêu-thụ, mà lại phải lo rằng hàng hóa mình không đủ mà tiêu thụ ra các thị trường, xin các nhà công thương ta gắng công bền chí, hiệp sức đồng tâm, kẻ giàu xuất tài, kẻ khôn xuất lực, bỏ cái thói gian thương nhỏ-nhặt, mà tính cái cuộc lợi ích lâu dài; tín dụng phải sao cho hoàn-toàn, tư-bản phải sao cho hùng-hậu, quản-lý phải sao cho đắc pháp, tổ-chức phải sao cho tinh-tường, cổ gắng lấy cái nội-lực vững bền, để mong có ngày chen vai thích cánh cùng người ở cái trường kinh-tế cạnh-tranh trong thế-giới. Như thế thì cái mục-đích Hội chợ mới thật là đạt tới, mà cuộc Hội chợ mới thật có bổ-ích cho công thương-nghiệp nước nhà vậy. T. B.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các thật-quí ông nào mua thì gửi tiền cho ; hễ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. — Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho gọn.

ÂU CHÂU BIỆN TÍN

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 29 Juillet 1922

Việc nước Đức

Báo *Temps* nói rằng cái tài chánh nước Đức không phải không cải-lương được. Mà giả sử số bạc giấy không nhiều quá, thì tài-chánh cũng có thể cải-lương một cách nhanh chóng được. Báo ấy có nói : Người Pháp rất mong rằng tài-chánh nước Đức chóng cải-lương lại, vì tài-chánh của Đức cải-lương được thì rất ích lợi cho người Đại-pháp, vì không những là người Pháp là trái chủ của nước Đức, mà người Pháp lại là muốn cho cuộc tranh-đấu kinh-tế giữa nước Đức và nước Đức được vững bền chắc chắn nữa.

Tại hội Vạn-quốc

Tiểu-hội-đồng hải-thuyền của hội-đồng thường trực coi về các vấn-đề hải thuyền, binh-vụ, không-trung đã làm xong công việc. Hội-đồng có soạn một bản dự thảo giao-ước, để đem cải tòn-chỉ trong bản giao-ước hải-thuyền ở Washington tại-hành đối với các nước khác có quan trong hội Vạn-quốc, mà không ký bản giao-ước Washington. Ủy-viên-đề ấy đến ngày tháng Septembre này sẽ đệ trình ký đại hội-đồng thứ ba xét nghị.

Ông Jules Guesde tạ thế

M. Jules Guesde, agbi-viên về Chánh đảng xã-hội ở [illegible] Thương-thư trong buổi chiến-tranh tạ thế ở Saint-Mandé.

Mấy nước mới

Nước Hoa-kỳ đã công-nhận nước Lithuanie, nước Lettonie, và nước Albanie.

Việc nước Ba-tư

Báo *Temps* nói rằng chánh-phủ nước Ba-tư đã đệ trình nghị viện một bản dự thảo luật-pháp về việc dùng nhà tài-chánh nước Mỹ tên là Mills, làm chức chánh tổng-trưởng bộ Tài-chánh Ba-tư, được toàn-quyền kiểm-duyệt bộ Tài-chánh Ngoài ông Mills lại còn 17 ổ-văn tài-chánh Hoa-kỳ giúp việc ông.

Bordeaux, ngày 30 Juillet 1922

Việc nước Đức

M. Ebert có viết một bức thư cho viên tổng trưởng tòa Nội-các Bavière nên bãi cái chỉ-dụ phản đối bản luật bảo-hộ của chánh-phủ Cộng hòa.

Việc nước Hoa-kỳ

Trong khi các viên tổng-trưởng các sở hỏa-xa hội kiến với quan thống-lĩnh Harding, thì quan Thống-lĩnh có khởi nghị nhiều điều khoản, đến ngày 1er Août này sẽ giao cho hội liên-hiệp của thợ thuyền và các đại-biểu các sở hỏa-xa xét nghĩ. Cứ như ý quan Thống lĩnh, thì mọi điều khó khăn sẽ giải-quyết xong, và ngài chắc rằng sẽ có đủ than dùng cho Hoa-kỳ, nên ngài không trù-tính các phương-sách mới nữa.

Bordeaux, ngày 1er Août 1922

Việc Tiều-á-tế-á

Ngày hôm chủ-nhật, viên chánh ủy-viên Hy-lạp đã tuyên-bố cho xứ Smyrne được tự-trị.

Việc nước Ba-tư

Thủ-dân nghị-viện nước Ba-tư đã đầu phiếu ưng-chuẩn việc trù tính một số tiền để cho 150 học-sinh sang học ở các trường Nông-học, Thương-mại, Kỹ-nghệ ở Đại-pháp.

Cuộc Đấu-xảo Marseille

M. Hân-lâm Brieux có viết một bài trong báo *Matin* một bài khuyến nên đến xem cuộc Đấu-xảo Marseille, tổ-chức một cách tối tân.

Thị giá quốc-trái : 3 %. 59. — 4 %. 1918 61.57. — 5 %. 1915 — 1916 77.55. — 5 %. 1920 90. — 6 %. 1920 90.50.

Những điều cần phải dự-phòng

ở các hương thôn

(Tiếp theo)

Ôi ! Vì sự dự phòng không được chu-toàn mà hại đến như thế, thực đáng ngán ngẩm thay ! Vậy việc đó ngày nay nên như thế nào ? Tưởng cũng chẳng qua nhân đó mà chỉnh đốn lại cho được chu đáo hoàn toàn, miễn là tìm bắt cách cho những sự hại đó khỏi phát sinh ra những khí bất ý mà thôi. Ngoài sự canh giữ ngày thường thì có hai điều nơi phải rất làm một chút, nhưng trong làng nào cũng có tục làm được không có lẽ gì khó khăn. Một là phải sắm sửa khi-giới là những thứ để phòng-ngừa cho được chắc chắn sẵn sàng, để khi động dụng không đến nỗi tay không mà chịu cho những kẻ gian-tế ấy nó tối tan. Sau nữa lại nên xin nhà-nước tùy làng, tùy nhỏ mà cấp cho súng ống là để phòng quân trộm cướp cũng có những khi-giới ấy chẳng nếu có thì cũng đủ làm cho những kẻ kia phải kinh hồn táng phách, không dám khinh thị mà làm liều ; việc này hiện nhà-nước đã có thi-hành ở các làng trong Nam-kỳ rồi vậy. Hai là lúc ngày thường và sự những kẻ có chức trách canh phòng, phải nên có luyện tập đôi chút võ nghệ, như phép đánh gậy, đánh thiết-lĩnh v. v. có biết ra thế nào là phép đánh gậy, biết lối ngã đánh, biết lối mà giữ, không để mình bị quanh quất bối rối để cho kẻ kia nó một thị là võ mưu ; việc này mới đây nghe đâu quan thủ-hiến ở tỉnh Hưng-yên đã có thông sức cho các phủ huyện trù nghĩ việc lập trường dạy dân học võ nghệ, học những cách thường như vưn nói trên kia cái bản ý là muốn tìm ra cái phương pháp trấp đạo an dân vậy Mong rằng các dân thôn ta phải nên chú trọng về sự dự phòng đó, sinh-mệnh tài sản có được yên ổn, thì đường sinh-hoạt mới được chắn-hưng.

4 *Sự tháng hóa*. — Về sự này ai cũng cho là một cái hại rất lớn, nhưng thường không có mấy người quan-tâm vì cho là một cái tai-biến phi-thường, năm thì mười họa, vạn nhất có rải ro lắm mới xảy có. Nhưng đã gọi là tai-biến tất là phải có cách quan-phòng ; *sự tháng hóa đạo tắc* » là bốn cái hại rất thâm độc của loài người, đạo tắc ta còn phải có cách canh giữ để ngăn ngừa, nữa chi là sự thấy hỏa ta lại không lưu ý đến thôn hay sao ? Và chẳng cái hại đó ở các dân thôn thường để mắc lắm hơn là các nơi thị thành. Vì làm sao ? Ai cũng đã rõ lại trong dân thôn phần nhiều là những nhà nghèo, nhà ở cốt cái có cái gọi là dụng lên để che mưa che nắng mà thôi, lợp thì toàn bằng tranh rạ, trong trăm nhà họa là mới có một cái nhà ngói ; mà lại vì nỗi đất ở hẹp hòi, phần nhiều nhà chỉ có độ hai ba thước đất ở bay một vài sào là cùng, nên làm nhà cứ chú nọ liền mái với chú kia, nhỡ khi vì sự bất cẩn trong lúc không ngờ, một mảy lửa bằng con đom đóm, trong giây phút bỗng cháy bỗng lên, thì những tranh rạ trên mái nhà lại là một thứ nhiên-liệu rất nhạy, nhân gió làn bay, cứ việc nhà này lan sang nhà khác, thường chỉ trong chớp mắt mà những đầy nhà xan xát, những vườn cây cỏ tốt xanh, bỗng thành ra nơi đất đỏ điêu-linh đổi-tệ, khiến người trông đó mà phải thảm mục thương tâm. Cái hại đó nó mãnh-liệt thế nào, bẩn chẳng cần phải thí-dụ ra đây mới rõ, si nếu thử nhìn lại đôi bức ảnh cái nạn hỏa-tai ở xóm chợ Đuổi mà bản-báo đã Ấn-hành lên trên báo-chương, trong đó mà sẽ không chóng lòng xót dạ cầm lúc cho thân *Chúc dang, Hỏa-lộc* đã rỡ lòng làm cho biết bao người đồng bang ta kia phải tan cửa nát nhà như không ; không những là chỉ hại thế mà thôi, xưa nay cũng đã có nơi hại cả người và súc-vật nữa. Về cái hại hỏa-tai ấy đối khi xảy ra ở các làng, thì làng xóm đâu đó cũng sẵn lòng thương bảo tương trợ cho nhau lắm, chứ có ai vô hưu-tình đến nỗi lãng-diêng chày nhà mà vững chân nhìn vại được cho đành; nhưng khốn thay người thì sẵn, mà đồ cứu hỏa thì không mấy làng có dự-phòng, nên nhỡ ra thì chỉ đụt ngược đụt xuôi trù phi nơi nào gần hồ liền ao mới chữa được, còn thì bất-hạnh nơi nào không cứu nước thì đầu trăm nghìn người cũng chỉ đứng mà cho xem một đống tro tàn, nghĩ có đáng lại ngại không ? Thiết tưởng làng nào cũng nên trích tiền công mà sắm sẵn những đồ cứu hỏa, như vại rồng, ống thụt cho đủ dùng, phòng khi tai biến xảy ra thì kẻ ung cứu mới hòng ra tay được.

Đó là nói về hỏa-hoạn thì cách dự-phòng là thế, còn về thủy-hoạn thì sao ? Về sự này thì ai cũng nói là về những nơi nào có đê phận mới phải quan hoài. Cái đó đã đành nhưng các tỉnh về Trung-châu xứ Bắc-kỳ ta, mấy tỉnh là không có đê phận. Cách ngăn nước cái hại đó thì bấy lâu nhà-nước đã nhờ sức dự-trù, trong là không còn phải lo ngại chi đến. Nhưng, sức đê tuy kiên cố, mà sức nước bành-trướng cũng nhiều mỗi ngày mỗi thêm. Vì làm sao ? Mỗi năm cứ đến kỳ nước nhờ đó nay thì nước sông Cái nhiều phù-sa theo nước sông Cái chảy xuống, mỗi năm mỗi ít, lòng xuống dần, sông làm cho lòng sông mỗi năm cứ lấp thêm cao lên một ít, lòng sông cao lên bao nhiêu thì mực nước lại theo mà trán cao lên bấy nhiêu, vì thế mà thân đê cũng phải đắp cao thêm lên mãi. Dẫu rằng mấy khi đê ấy đã sợ, nhưng đã gọi là tai biến, phi thường xảy ra nào có ai biết trước được, nếu ta không biết dự-phòng thì khi nước đến dành nhìn cho kịp làm sao ? Cái sự dự phòng đó có chi là khó, miễn là làng nào cũng nên sắm sẵn cho nhiều thuyền thúng và bè mảng, phòng khi đê vỡ, có vật liệu để cứu chữa không đến nỗi chơ-vơi mà chịu cái hại đắm chìm trôi nổi trong cơn sóng nước vô-tình. Chẳng nói chi xa, hãy ai cũng còn nhớ năm 1913 vỡ đê Phương đó (huộc huyện Phúc-thọ tỉnh Sơn-tây) năm 1915 vỡ đê Hoàng-mai (tuộc phủ Hoài-đức tỉnh Hà-đông) những đâu làng nội đê, chẳng mấy làng là có sắm thuyền bè gì cả, nên đến khi thình linh đê vỡ, nước bỗng ập vào, thôi thì làng nào làng ấy hoảng hồn k ai nhỡn, nào lợn gà, trâu bò, thóc lúa cùng các vật liệu, đọn chạy không kịp, đành ngồi trên nóc nhà dương mắt mà trông theo những của tiền trăm bạc chục lấy theo dòng nước đỏ mê chảy về bể đông. Của vật gì mất hơn nước ngọt hơn nước nữa mà sạch sành sanh vét thành hơn giặc cướp phá tàn, nghĩ có đáng tiếc không ?

Bốn điều đã kể trên đó là bốn điều khuyết điểm của dân ta, không phải dân ta không biết, nhưng biết mà coi khinh coi thường, đến có ra cũng nhất thiết là sơ sài cẩu thả, chẳng có cái chi là được chỉnh bị hoàn-toàn. Một nhà xã-hội học nước Nhật có nói : « Các người chớ vội tưởng cái văn-minh tốt đẹp của người, là có cái phương pháp thần-bí gì khác hẳn ta đâu, tựu trung cũng có khác, nhưng cái yếu tố làm nên văn-minh tốt đẹp ấy, là bởi họ biết dự-phòng cái tai liệu của mình vốn có đem ra mà chỉnh đốn lại cho được hoàn toàn đó thôi ». Nay ta cũng xin nói rằng : Muốn cho trình-độ sinh-hoạt của dân ta mỗi ngày được mở mang, thì sự dự-phòng ta cần phải kíp nên lo liệu, chớ nên những quên sự trước mắt, mà mưu cầu sự quá cao xa.

S B.

Cách vào hội Khai-trí tiến-đức

Nhiều ngài viết giấy hỏi tôi về cách vào hội Khai-trí tiến-đức thế nào, tôi đã từng trả lời rồi ngài, nhưng thiết tưởng nhờ quí báo đăng mấy lời sau này để độc giả chư-quân biết cách vào hội Khai-trí tiến-đức, tưởng cũng không vô ích vậy.

Các ngài đã từng nghe nói đến hội Khai-trí tiến-đức thường tự hỏi rằng mục-đích hội để làm gì ? Theo điều thứ 2 ở điều-lệ hội thì hội « Khai-trí tiến-đức » cốt để mở mang cho quốc-dân ta biết những tư-tưởng học-thuật của Đại pháp, truyền bá những nghĩa luân-lý và khích khuyến những việc đạo-đức. Về đường kinh-tế thì hội giúp bánh-vực cho lợi quyền người Pháp người Nam.

Cho được đạt cái mục-đích ấy thì hội phải hành một tập nguyệt-báo (tức là tạp chí Nam-phong) trong đó biên chép những công việc của hội và những bài về thời thực có ích cho học-viên soạn để giúp vào cái chủ nghĩa của hội. Hội lại định mỗi tải xuất lục để giảm giúp cho những nhà làm các sách-vở hợp với mục-đích hội mà quan trên không có lệnh cấm.

Hội lại đặt lớp dạy tiếng Pháp cho những người lớn tuổi học và mở diễn-tuyết để giảng-giải về các môn khoa-học phổ-thông có ích-lợi cho đường sinh-hoạt của xã-hội An-nam.

Những kai-nao có cuộc công-đồng như mở nội-ngoại, như đầu-xảo thì hội có thể xin phép Chánh-phủ đem công giúm giúp vao được.

Hội lại có thể tùy phương-tiện giúp vào những việc từ-thiện, việc cứu-tế trong xã-hội. »

Mục-đích hội to tát như vậy, hội có thể làm được nhiều việc để « trừ hại, khuyến thiện » bất kỳ việc gì, miễn là việc công-ích, chứ không có riêng gì một chủ nghĩa. Nói tóm lại là những việc thuộc về sự khai-hóa dân-trí, sự tấn-tiến, sự hạnh-phúc cho quốc-dân ngày về đường đức, trí-dục, thể-dục, hội Khai-trí tiến-đức có thể giúp được cả.

Hiện bây giờ hội đang lại định thể-chức Ái-trí-viện, lập viện Hán-lâm, phát thưởng cho những nhà trước-thuật nước ta. Cái mục-đích hội to như thế, mà cái cơ thịnh-vượng của hội mỗi ngày phát đạt, vậy nào là những người hô-hào việc ích quốc lợi dân, sự tiến bộ cho nước ta há chẳng nên vào hội để cùng nhau lo toan việc hội cho đạt tới mục-đích ư !

Hội Khai-trí-tiến-đức bây giờ có độ 700 hội-viên, nếu mong rằng số ấy tăng lên đến 7000, một vạn, như lời quan Marty, sáng lập hội-viên mới nói trong kỳ hội-đồng quản-trị tháng trước, số hội-viên càng nhiều thì thế-lực hội càng to ; khi hội muốn thi-hành việc gì đã có nhiều người giúp đỡ ; khi yêu-cầu Chính-phủ việc gì thì Chính-phủ cũng dễ lòng mà nghe.

Có nhiều người hỏi rằng vào hội có ích gì ? Xin đáp rằng : ngoài những hội-viên bản thì không nói, hội-viên mong được ích, chứ như hội Khai-trí tiến-đức chúng hội Tri-tri thì hội-viên, nói về đường vật-chất không được lợi gì, nhưng xét về đường tinh thần thì cái lợi cũng to. Làm hội-viên một hội trí tinh việc

po Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) cộng Huỳnh Chí Bửu chụp Nhờ sách vở Nguyễn Văn Buông
Từ rofilms của Cornell

công-ích, nếu hội lấy mà thi hành được nhiều việc ích quốc lợi dân thì cái danh-dự lẫy lừng khắp cả các hàng hội-viên. Nếu để lắm hội-viên hội, lại tán-trợ cho bội hoàn chẳng tiếc thì giờ khó nhọc một nước để làm việc hội thì cái danh-dự càng to. Vả làm dân một nước để tâm vào việc công-ích xã-hội thì giúp vào sự hạnh-phúc của xã-hội của nước một phần khá to. Giáp người được sung-sướng tất sự sung sướng của mình cũng tỉ lệ tiến lên vậy.

Vả lại các ngài cũng biết rằng Chính-phủ Bảo-hộ vẫn chủ-ý khai hóa cho nước nhà, nhưng tài-đức Chính-phủ tuy to lớn thật, cũng không có thể làm xiết được các việc công-ích, vậy ta cần có những hội như hội Khai-trí tiến-đức để to lẫng việc xã-hội — ở các nước văn-minh biết bao nhiêu là hội, nào là hội khuyến-thiện, hội khuyến-học, nào là hội thể-thao cùng các hội đáng kể có đến hàng vạn hội-viên, ta nên mong rằng hội Khai-trí tiến-đức đặc-mục-đích cao thượng lẫy nên có hàng vạn hội-viên thì hội làm việc gì mà chẳng thành được. Vậy xin các ngài chú tâm mà vào hội cho đông để cùng nhau tùy tài tùy lực gánh việc việc xã-hội.

Những người thế nào có thể vào được hội Khai-trí tiến-đức ? Người ta ai ai cũng có thể vào được hội, cốt nhất phải là người đứng đắn lương-thiện có căn bản tử tế thì hội cần lòng hoan nghênh. Hiện bây giờ hội đã có đủ các hạng người trong tứ dân : sĩ nông công thương.

Có 3 hạng hội-viên : 1° Tán trợ hội-viên (membres bienfaiteurs), 2° Chủ-trì hội-viên (membres actifs) 3° Thường-hội-viên (membres adhérents). Tán-trợ hội-viên phải đóng ít ra là một trăm đồng bạc, nộp một lần, được khắc tên vào bia dựng trong chính-đường nhà công-quán. Chủ-trì hội-viên phải góp mỗi năm là 2 đồng bạc, hay là 20 đồng bạc một lúc. Thường hội-viên phải nộp tiền nhập hội ít ra là 2 đồng bạc, chỉ nộp một lần. Thường hội-viên không được quyền quản-trị trong hội.

Ai muốn xin vào hội thì cứ giấy vào hội theo mẫu sau này gửi đến tổng thư-ký hội số 71 phố hàng Trống Hà-nội :

« *Tôi là* ..... *tuổi* ..... *làm nghề* ..... *ở* ..... *có lời xin quan Chánh hội-trưởng vào một chân Chủ-trì hay là Tán-trợ hội-viên hội Khai-trí-tiến-đức.*

Nếu tôi được vào hội, tôi xin tuân các điều lệ hội.

..... *ngày*..... *tháng*..... 1922

Ký tên : ..... »

Đơn xin vào hội sẽ yết trong buồng khách nhà công-quán và in vào tập kỷ yếu của hội trong hai tháng, rồi hội-đồng quản-trị xét đơn xin nếu không có lời dị-nghị thì nhận cho vào hội. Những người vị thành niên, là chưa đến 20 tuổi không được vào chân Tán-trợ hay là Chủ trì hội-viên.

Mấy lời đơn xin trên này đủ làm cho biết cách thức vào hội Khai-trí tiến-đức là thế nào, mong rằng những người có lòng công-tâm thích việc ích quốc lợi dân mau mau gửi đơn đến xin vào hội.

T. T. K., lai cảo

Bảo-tồn Khổng-học

Dịch sách Luận-ngữ

Loại thứ V

Nói về lễ-nhạc

(Tiếp theo)

132. Khổng-tử vì Qui-thị bất-đạt vì ư đình, thị khả nhẫn dã, thục bất khả nhẫn dã.

(Xem trong bộ Tử thư chính văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Bát-dật tờ 5).

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử nói : Họ Qui là nhà quan đại-phu mà mùa làm hàng nhạc công ở sân miếu (đời xưa có việc tế tự yến hội, dùng đến nhạc công, thì thiên-tử được dùng tám hàng nhạc công, làm hàng nhạc thì mỗi hàng sắp tám người ; vua các nước hầu thì chỉ được dùng sáu hàng, mỗi hàng sắp sáu người ; đại-phu thì chỉ được dùng bốn hàng, mỗi hàng sắp bốn người ; quan sĩ thì chỉ được hai hàng, mỗi hàng sắp hai người) ; sự thất lễ đến thế mà còn nhẫn tâm làm được, thì còn cái ác gì mà không nhẫn tâm làm được vậy.

133. Tam gia giả dĩ Ung triệt. Tử viết : Tướng duy tích-công ; thiên-tử mục mục, hề thủ ư tam-gia chi đường ?

(Xem trong bộ Tử-thư chính-văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Bát-dật tờ thứ 5).

DỊCH NGHĨA — Ba nhà quan đại-phu nước Lỗ khi tế ở gia-miếu, tế Triết-soạn hát thơ Ung (thơ Ung là một khúc hát lúc tế Triết-soạn trong miếu đức thiên-tử). Đức Khổng-tử cười rằng : Trong thơ Ung có câu : Tướng lễ là các vua chư-hầu ; đức thiên-tử đứng chủ tế, hình dung chăm chăm rất là kính cẩn. Nay ba nhà là quan đại-phu, có ai là tích-công, ai là thiên-tử ? Không hiểu lấy nghĩa gì mà dùng thơ ấy ở trong tư-miếu ba nhà ?

134. Tử viết : Nhân nhi bất nhân, như lễ hà ! Nhân nhi bất nhân, như nhạc hà ?

(Xem trong bộ Tử-thư chính văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Bát-dật tờ 6).

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử dạy rằng : Nếu người mà bất nhân, thì xử mình tất không kính, đãi người tất không hòa ; không kính thì dùng lễ làm sao được ? Không hòa thì dùng nhạc làm sao được ?

135. Lâm-Phóng vấn lễ chi bản. Tử viết : Đại tai vấn. Lễ dữ kỳ xa dã ninh kiệm. Tang dữ kỳ ai dã ninh thích.

(Xem trong bộ Tử-thư chính-văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Bát-dật tờ 6).

DỊCH NGHĨA — Ông Lâm-Phong (học-trò đức Khổng-tử) hỏi thế nào là gốc lễ ? Đức Khổng-tử khen rằng : Học lễ mà biết hỏi đến chỗ gốc, có chí lớn lắm thay ! Nay, làm lễ mà chuộng chuộng xa xỉ, đã-kỳ thế thà chỉ kiệm-ước còn hơn. Cứ tang mà chỉ chuộng văn sức, đã kỳ thế thà chỉ thương xót còn hơn. Kiệm-ước và thương-xót tức là gốc lễ vậy.

136. Qui-thị tử ư Thái-sơn. Tử vị Nhiễm-Hữu viết : Nhữ phất năng cứu dư ? Đối viết : Bất năng. Tử viết : Ô-hô ! Tăng vị Thái-sơn bất như Lâm-Phóng hồ ?

(Xem trong bộ Tử thư chính-văn chữ nho quyển Thượng-luận về thiên Bát-dật tờ 6).

DỊCH NGHĨA — Họ Qui (quan đại-phu nước Lỗ) tế lữ (tế thần núi) ở núi Thái-sơn. Đức Khổng-tử bảo ông Nhiễm-Hữu rằng : Họ Qui tiếm lễ như thế : mi không cứu chỉnh được hay sao ? (Ông Nhiễm-Hữu làm gia-thần họ Qui) Ông Nhiễm-hữu thưa rằng : Không thể được. Đức Khổng-tử than rằng : Than ôi ! Lâm-Phóng còn biết hỏi gốc lễ ; ai bảo thần núi Thái-sơn lại không biết lẽ bằng Lâm-Phóng mà hưởng đồ tế phi lễ của họ Qui dư ? (cổ lễ vua chư-hầu phong mệnh thiên-tử mới được tế thần núi).

(*Còn nữa*) D. B. T.

VĂN UYỂN

Đêm thanh nhớ bạn

Canh đã hồ tàn trống điểm thùng,
Tơ lòng vương vít gỡ bao xong !
Mong người nhường đó hai con mắt,
Đợi bạn hầu xiêu một tấc lòng.
Thấu cảnh, có chăng vừng thỏ bạc ?
Biết tình, hay chỉ ngọn đèn chong ?
Nỗi mình, mình biết mình hay nhỉ ?
Ươm hỏi người xa có biết không ?

Đi đò suối vào chùa Hương

Con thuyền đăng đỉnh sóng lô nhô
Cảnh trí thiên nhiên ai khéo hoa đồ
Sơn-thủy hữu tình chưa chán mắt,
Bèn tai ngọn rộng tiếng Nam-vô.

Hương sơn tức cảnh

Thọ trời xếp đặt khéo ra tay,
Non nước đưa ta tới cảnh này.
Trống kệ theo vần chim gõ mõ
Khói hương lồng bóng núi phun mây
Chuông chùa điểm nguyệt khi gần sáng
Chim núi khua người lúc ngủ say.
Mới biết thần tiên ngoài cõi tục,
Vô duyên hỡ để đến chi đây.

Mừng bạn học thị đỗ

I

Anh phương (1) bay cao hẳn tuyệt vời
Bay qua bể rộng với ngàn khơi.
Cuộc đời xu-hướng trào tân-học,
Ta cũng gánh đua góp với đời.

II

Trộm nhớ năm xưa học một thầy,
Bốn-xu qua lại quần rồi cùng may.
Mừng nhau xin nhớ công nhau tá,
[illegible]

Tiễn bạn cố trí vào Kinh

(Hát nói)

Đường ngàn dặm hoàng-hoa mấy đoạn, Tiễn cố-nhân tấc dạ luống bao hoàn. Kẻ Trường-an muôn dặm quan-san, Người lữ-thứ năm canh ảo não. Thu thiều độc tấm nhân khứ bận Hàn-lâm không kiếu nhật tá thì. Lạnh lùng thay lúc lâm kỳ, Kẻ xa dặm liễu, người về hiên mai ! Tình này có thấu chăng ai ?

Đi chùa Hương

Hương-sơn dai cảnh.

Kìa non tiên, thơ thánh rượu thần,
Biết bao người mộ khách tao-nhân.
Vào cảnh bụt lòng Trần cũng thanh thản nhẹ.
Bức sơn-thủy thợ trời khen khéo vẽ,

(1) *Người này quán ở Phượng lâu, Hưng-yên.*

Thú hữu-tình, mấy kẻ biết tìm chơi.
Hỏi ngoài đào mấy độm xa khơi,
Thuyền ngư-phủ chèo bơi khoan lại.
Mai-lâm xuân sắc tàng vô tận, [illegible]
Hương-tích danh lam cổ đĩ hoàn.
Khách trần-phàm mấy kẻ đến tiên san,
Nên tới sới Giải can mà tẩy rửa.
Mất trông chữ « Nam-thiên đệ nhất động, »
Bụng mừng thầm có phúc mới qua đây.
Bầu trời cảnh bụt xinh thay !

Hà.-chân, Nguyễn-huy-Bại.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 2 Août này, giá bạc ở Hanoi được định như là 6 f. 80.

Hội-đồng Canh nông. — Phòng Canh-nông Bắc-kỳ và phái bắc Trung-kỳ đã họp tại nhà hội ngày 31 Juillet hồi 21 giờ, có quan Thống-sứ đến chủ tọa. Quan Thống-sứ mới các ông hội viên có ở lại tại hội đồng bữa lại tòa Trị-sự thì M. Marius Borel được tái bầu làm hội trưởng M Lecomte Emile được bầu làm phó hội trưởng và quan tư Révérony được làm thư-ký kiêm thủ quĩ.

Rồi hội-đồng rút thăm lấy hai ông trong 8 ông được bầu hôm 16 Juillet trước xem những ông nào đến năm 1924 phải bầu lại thì trúng tên MM. Marius Borel và Lecomte Emile.

Ông hội-trưởng có đọc một bài diễn thuyết cảm ơn quan Thống sứ và giải bày những lợi yếu của hội-đồng đại khái như là trừng-trị rệt những việc tiệm cược để giữ cho tài sản của các nhà đồn điền, tăm rất riết những quán tiệm cược sửa sang các đường giao thông cho tiện việc vận tải, trừ sự dịch trâu bò.

Quan Thống-sứ cũng đáp lại một bài, đại ý nói ngài đến dự hội Canh nông, này lấy làm vui lòng lắm, ngài mong cho nông giới được phát đạt để giúp cho việc kinh-tế nước Pháp được chắn hưng lên, sau nữa lại mong rằng nghị viện Đại-pháp chuẩn y cái dự án của quan Thượng-thư Sarraut trù tính về việc khẩn hoang trong các thuộc-địa. Quan Thống-sứ Mongnillot thuật qua những công việc nhà-nước đã làm để chấn hưng nghề nông là việc dựng các trường Canh-nông, các nhà thí nghiệm canh-nông, thiết lập một nhà thí nghiệm về việc thổ-ty [illegible] kêu chịu các bệnh giống, khảo cứu về những giống cây có thể trồng tại Bắc-kỳ và phía bắc Trung-kỳ, cổ động việc trồng ghế cho người An-nam, việc lập sở ở Phú-thọ, vân vân.

Đến 21 giờ 45 thì quan Thống-sứ ra về, các ông hội-viên ở lại để bàn việc.

Vụ án đại hình thứ ba. — Vũ-án đại hình thứ ba sẽ mở tại tòa án ngày thứ hai 18 Septembre. Trong số báo ngày hôm qua in lầm là mở *thì* tại tòa án. Vậy xin cải-chính lại cho đúng.

Các kiểu tem của sở Bưu-chính. — Các kiểu tem của sở Bưu-chính (timbre-poste) hiện đã bày tại phòng Hội-đồng tòa Đốc-lý từ sáng hôm qua sẽ đến xem cũng được, cứ buổi sáng từ 8 đến 11 giờ, chiều từ 15 đến 19 giờ, chứ không phải đến 17 giờ như lời tòa Đốc-lý đã lại cáo trước.

Dân số Đông-pháp. — Dân số Đông-pháp theo như số điều-tra của Nhà-nước, kể cả hạt Quảng-châu-loan cộng được 18.983.202. Mỗi xứ được như sau này :

Nam-kỳ. . . .	3.795.613
Bắc-kỳ. . . .	6 880.453
Trung-kỳ. . .	4.533.426
Cao-mên . . .	2 402 585
Ai lao. . . .	881.755
Quảng-châu-loan .	182.371

Phòng Thương mại và Canh-nông Trung-kỳ. — Chỉ-dụ quan Giám-quốc ngày 26 Juillet đã ấn thêm một hạn nữa là sáu tháng cho các ông hội-viên Pháp tại phòng Thương-mại và Canh-nông xứ Trung-kỳ.

Ngạch Y-tế. — M. Ng-v-Thịnh, thầy thuốc thi sai hạng ba ngạch Y-tế Đông-Pháp được từ chức kể từ ngày 1er Août 1922 trở đi.

M. Ng-v-Ngọc có bằng tốt nghiệp trường Thuốc được bổ làm thầy thuốc tập sự tại Cao-mên.

Phân địa giới tỉnh Hà giang và Cao-bằng. Có nghị định quan Toàn-quyền phân lại địa giới tỉnh Hà-giang và Cao-bằng. Cái bản nghị-định ấy đại lược, nay mai sẽ đăng ở *quan-báo Đông-pháp*.

ĐẠI-HỘI-ĐỒNG BẤT THƯỜNG
ICH-HỮU-THƯ-XÃ
Ngày 30 Juillet 1922

Ngày 30 Juillet 1922, ICH-HỮU THƯ-XÃ họp Đại-Hội-đồng bất-thường ông Chủ-nhiệm Trần-quang-Huy xin từ chức thì toàn-thể Đại-Hội-đồng chuẩn-y và đều biểu đồng-tình công cử ông Nghiêm-Vịnh là một nhà tư-bản, kiêm-thác, lịch-duyệt, mà chính là một nhà Đại-Cổ-đông trong Hội lên làm Chủ-nhiệm thay ông Trần-quang-Huy kể từ ngày 1er Août 1922.

Vậy xin kính-cẩo cùng các nhà cổ-đông và Hải-nội chư-quân-tử nhất thiết có việc gì giao-thiệp với ICH-HỮU-THƯ-XÃ và tạp-chí HỮU-THANH, thì xin cứ gửi thư cho :

M. NGHIÊM-VỊNH
Directeur-Gérant
de la Société ICH-HỮU-THƯ-XÃ
et de la Revue HỮU-THANH
18, Rue des Chapeaux,
HANOI

8307

Một giải thưởng văn. — Các báo làng văn muốn biết thể-lệ thế nào, xin xem ở trong thư bs. Báo-quán đăng riêng ra một mục là để tiện các nhà đọc báo có thể cắt mà gửi cho các bạn làng văn được.

Danh-dự hội-tinh (Tiếp theo)
Bội-tinh bạc hạng nhất
Đạo khố đỏ Trung-kỳ
MM. Phan-v-Ngôn, quản ; Cao-v-Vang, đội ; Ngô-v-Hiền, quản ;
Đạo pháo-thủ
M. Nguyễn-v-Công, quản ;
Đạo sen-đầm
M. Phan-Hang ;
Bội-tinh bạc hạng nhì
MM. Ng-hữu-Trọng, cai ; Trương-v-Tắc, bếp ; Đinh-huy-Thanh, cai ; Phan-v-Linh, bếp ; Lưu-ranh-Khi, cai ; Trần-bá-Sích, bếp ; Đinh-gia-Cai cai ; Hoàng-v-Bang, bếp ; Ng-v-Trọng, đội ; Trịnh-đình-Na, cai ; Ng-v-Chiêu, bếp ; Ng Ký, cai ; Ng-v-Dậu, đội ; Trần-ngọc-Tuy, cai ; Ng-v-Minh, bếp ; Bùi-v-Gia, chánh quản ; Ng-v-Diên, cai ; Ng-v-Tư, cai ; Ng-khắc-Diên, đội ; Vũ-v-Chấn, bếp ; Ng-văn-Thăng ; Ng-văn Hệ, đội ; Phạm-a-Nhi, bếp ; Gip-a-Ung ; Bùi-Khánh, quản ; Ng-v-Trương, đội ;

Vệ khố đỏ thứ ba
MM. Ng-công-Bôn, đội ; Nông-v-Phú, đội ; Triệu-v-Cảnh đội ; Đặng-v-Chung, bếp ; Vũ-đình-Nhuệ, đội ; Ng-bá-Hải, linh kèn ; Đông-v-Chiêu, quản ; Bế-v-Lược, đội ; Ng-hữu-Khang đội ; Đào-văn-Lữu, bếp ; Ng-gia-Chu, đội ; Tạ-xách-Vung, cai ; Bùi-v-Dác bếp ; Ng-hữu-Mỹ, bếp ; Vũ-xuân-Gia, đội

Vệ khố đỏ thứ tư
MM. Ng-v-Ký, bếp ; Ng-v-Nguyên ; Ng đình-Ngô, cai ; Ng-v-Tiến, bếp ; Ng-văn-Thục, bếp ; Đặng-văn-Viên, bếp ; Hoàng-ngọc-Cơ, bếp ; Trần-Lý, đội ; Dương-Kim, bếp ; Trần-v-Chân, đội ; Hoàng-v-Minh, bếp ; Trần-văn-Nghiên, bếp ; Vũ-ngọc-Kiểm, quản ; Vũ-Cương, đội ; Đặng-v-Hiền, quản ;

Vệ pháo-thủ thứ tư
MM. Ng-v-Thuy, bếp ; Đào-danh-Khoa, bếp ; Ng-v-Ngạch, bếp ;

Vệ pháo-thủ thứ năm
MM Lê-v-Lan, bếp ; Lu-v-Hung, bếp ; Lê-v-Chương, bếp ;

Vệ khố đỏ Trung-kỳ
MM. Phú, bếp ; Huỳnh-v-Du, cai ; Phan-v-Sen. quản ; Trịnh-v Ty, cai ; Ng v-Côi, bếp ; Lê-v-Chân, cai ; Ng-v-Hồ, bếp ; Đinh-v-Nhiên, bếp ; Đinh Tom, cai ; Trần-v-Long, linh ; Phạm v Thanh, linh ; Trần-v-Hinh, bếp ; Phu, đội, Tai v-Nôi, bếp ; Ng-v-Tiếng, bếp ; Lu-v Du, đội ; Nâu v-Ngo, bếp ; Hoàng-v-Phúc, bếp ;

Đạo công-binh
MM, Ng-văn-Bang linh ; Trần-văn-Minh, cai ; Ng-danh-Viết, bếp ; Vũ-đăng Khoa, đội ;

Đạo pháo-thủ Trung-Bắc kỳ
MM. Trần-ngọc-Du, đội ; Bùi-Bồi, bếp ;

Đội kỳ-mã
MM. Lưu-văn-Xách, đội ; Ng-hữu-Bai, linh ;

Đội linh thuốc
MM. Ng v-Duyệt, bếp ; Ng-v-Ngụy bếp ; Ng-văn-Ấ ; bếp ;

Đội phi-cơ
Ng-v-Giong, quản ; Đào-ngọc-Chấn bếp ;
MM. Trịnh tân-Tiếp, nguyên đội sức-sở ; Nguyễn-văn-Nam, Ng.-văn-Dung, linh sức sở ; Ng-Huy, Trần-Văn, đội khố xanh ; Ng-Xứng, Ng-văn-Hương bếp khố xanh ; Đoàn-văn-Thuân, Trần-văn-Quyến, đội khố xanh ; Trương-văn-Hoạt, tải xế xe lửa ; Ng-văn-Phu, Vũ-văn-Lực, cai kíp xe lửa ; Ng-duy-Bích, Ng-hữu Dai, Vonti Chi, xếp tanh ; Lê-Bon, Ng-văn-Hai, Trần đình-Công, Ng văn Long, Đặng-trần-Tô, gác phanh ; Ng-văn-Phu, Ng-văn-Huân, Vũ-văn-Hanh. Quan-văn Nghi, tải xế ; Phạm-văn-Thiên, Ng-văn-Lan, Ng-văn-Thua, Ng-văn-Hoa, Ling wa-Lam, xếp tanh ; Toan-Thoa, Hoàng-đình-Luong, Vong Tay, Tang-yu-Fy, Trần-hợp-An, Tchang-a-Sau, A-Hong. Tai-ouke-Tenpng Ký-gian-Hợp, Hi-phúc-Ou, gác-phanh ; Mai-huy-Viên, Sap-Mat, Ng-v-Chế, Ng-v-Mai, Ly-tseng-Tsin, Phạm-phúc-Hoan Ng-v Ai, tải-xế.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

N° 78

TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(*Dix ans plus tard*)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả : Alexandre Dumas

Dịch-giả : Nguyễn-Hải

Đạ-tra-nhan về nhà, không ăn bữa tối, cũng cứ không tiếp ai, trong đêm ngồi canh suốt đêm, sáng lục nạp sẵn để trên bàn. *Đạ* nghĩ ngợi tìm cách nào để khiến cho những đồng tiền đẹp kỳ đã từ trong kho nhà vua vào trong tủ của mình, lại không từ tủ của mình mà chưa vào trong túi một tên bợm nào đó. Người *Ga-xi-côn* chỉ tìm thấy một kẻ diệu nhất là hãy tạm khóa kho tàng của mình bằng những khóa chắc chắn để không tay nào bẻ nổi, và làm mỗi khó khăn để không có cái thìa-khóa nhầm nào mở nổi.

Ngay buổi sáng hôm sau, *A-tố* đến thăm bạn, thấy bạn có vẻ lo-lắng quá, phải ngạc nhiên mà hỏi bạn rằng :

— Ơ hay ! Hiền-đệ đã giàu mà không vui ! Vậy mà xưa nay hiền-đệ vẫn ước-ao được giàu có.

— Hiền-huynh ơi, những sự vui thú ta không quen lại khi đến cho ta phải bận lòng bơn những sự phiền não ta đã từng trải. Xin anh dạy cho em một điều. Sự này em có thể hỏi anh được vì xưa nay anh vẫn có tiền : khi người ta có tiền, thì người ta làm gì ?

— Cũng tùy.

— Tiền của anh, anh làm những gì, mà khiến cho anh không hóa ra một người bần-lận mà cũng không hóa ra một người hoang phí ? vì sự biển lận làm cho tâm ông ta khó héo, mà sự hoang phí lại làm dầm đuối tấm lòng ta, có phải không anh ?

— *Fabricius* hiền nhân cũng nói được như các đức-đáng bơn thế. Nhưng quả tiền của ta không làm cho ta phải bận lòng bao giờ cả.

— Nào, anh đặt lời chăng ?

— Không, hiền-đệ cũng biết rằng ta có một cái nhà đánh bạc ; cái nhà ấy là của qui nhất của ta ; như vậy hiền-đệ cứ làm như ta thì hiền-đệ sẽ được giàu bằng ta, mà hiền đệ muốn giàu hơn cũng được.

— Nhưng còn những tiền lợi tức, anh có thu nhập chăng ?

— Không.

— Tôi tính làm một cái tủ kín trong tường, anh nghĩ sao ?

— Ta không dùng đến bao giờ.

— Vậy thì hẳn anh có một người tin cậy được, một người hàng xách nào chắc chắn, nó trả lãi vừa phải cho anh.

— Không phải thế.

— Trời ơi, vậy thì anh làm thế nào ?

— Ta có bao nhiêu tiêu hết bấy nhiêu, mà ta chỉ có đủ tiền tiêu thôi. *Đạ-tra-nhan* hiền-đệ.

— Á, ra thế đó ! Nhưng cơ sinh cũng bơi như một ông hoàng, vạn rưỡi vạn sáu lạng lợi-tức ở trên tay anh chẳng xuống như không ; vậy mà anh còn có nhiều phần-sự, còn có nhiều khách khứa ra vào...

— Nhưng ta coi hiền-đệ có chẳng phong-lưu kém ta là mấy, hiền đệ ở tiền của hiền-đệ đó là vừa đủ.

— Ba mươi vạn lạng ! Còn thừa hai phần ba.

— Ấy, ta nghe như hiền đệ có nói với ta... ta nghe như thế... ta cứ tưởng như hiền-đệ có một người chung phần..

Đạ-tra-nhan đỏ mặt, nói to rằng :

— Ái chà chà ! phải, phải, có thằng *Ba-lăng-sê*. Em quên đứt mất thằng *Ba-lăng-sê* ! . . Nếu vậy thì em đã mất hẳn đi mười vạn *é-cu* rồi đó !. Tiếc thay ! Số tiền vừa tròn vừa gọn . . . Phải đó, anh *A-tố* ạ, em không giàu nữa thật. Anh mới gợi nhớ làm sao !

— Ta cũng hay nhớ lắm, phải, lạy Trời.

Đạ-tra-nhan cau nhàu rằng :

— Thằng *Ba-lăng-sê* đó, không phải là nó mơ tưởng một điều không hay. Việc buôn bán mới kỳ sao, chả chắn ! Nhưng thôi, ta đã nói sao thì phải được như thế.

— Hiền-đệ định cho nó bao nhiêu ?

Đạ-tra-nhan nói :

— Ô ! Nó không phải là đứa chẳng ra gì, tôi giản xếp với nó bao giờ cũng yên việc. Tôi đã phải bận nhọc nhiều, tốn kém lắm, anh coi đó không sự ấy cũng đều phải kể.

A-tố cứ điềm nhiên mà rằng :

— Hiền-đệ, ta cũng chẳng bụng hiền-đệ lắm, nên ta không thể tọ ngại thay cho thằng *Ba lăng-sê* ; tiền bạc của nó ở trong tay hiền-đệ cũng chắc chắn bơn là ở trong tay nó. Nhưng hãy giờ hiền-đệ không còn có công-việc gì ở đây nữa, thì hiền-đệ cũng nên cùng ta về nước đi thôi. Hiền-đệ khá vào tạ ân Hoàng-thượng và bẩm Thánh-chỉ, rồi chỉ trong sáu ngày nữa anh em ta sẽ trông thấy nóc nhà thờ Thánh-mẫu.

— Anh ơi, quả lòng em cũng nóng về, em xin tức tốc vào tờ tạ Hoàng-thượng.

A-tố nói :

— Ta thì phải đi chào một vị người quen trong thành, rồi ta sẽ về đây với hiền-đệ ngay.

— Anh cho em mượn thằng *Ghi-mô* nhé ?

— Xin vâng... Hiền đệ định dùng nó làm gì ?

— Làm một việc rất dễ, nó không phải bẩn nhọc gì : em nhờ nó trông hộ em hai khẩu súng lục để trên bàn, bên cạnh cái tủ bạc của em đây.

A-tố vẫn cứ điềm nhiên mà rằng :

— Được lắm !

— Nó không ra khỏi chỗ này chó, anh ?

— Nó không nhúc-nhích hơn hai khẩu súng kia chút nào

— Vậy thì em vào chầu Hoàng thượng.

Đạ-tra-nhan đến điện *Thánh Diêm-sơ* vừa gặp lúc vua *Sắc-lê* đệ nhị đang viết thư riêng, phải đứng chờ phía ngoài. *Đạ-tra-nhan* đi bách bộ ngoài luồng nhà, đi từ cửa ra vào đến cửa sổ, lại đi từ cửa sổ đến cửa ra vào, thoáng trông như *A-tố* mặc áo tơi đi qua phía ngoài ; *Đạ* toan chạy ra xem, thì tên nội-giám ra đón vào bẩm Thánh-chỉ. Vua *Sắc-lê* đệ nhị vén xoa tay mà nghe *Đạ-tra-nhan* tạ ân, rồi phán rằng :

— Vũ-sĩ ơi, vũ-sĩ còn biết ơn Trẫm, ấy là vũ-sĩ lắm ; câu chuyện cái bóm nhỏi quan nguyên-súy ấy đáng bao nhiêu, Trẫm chưa trả khanh được một phần tư... Trẫm nói quan nguyên-súy, tức là *Ân-bạch-nhân* quận-vương đó.

Rồi Hoàng-thượng ngài cười lên khanh khách. *Đạ-tra-nhan* nghĩ nên để yên cho Hoàng-thượng ngài cười, *Đạ* lại khiêm nhân làm ra bộ ngượng. Nhà vua lại phán :

— Mà thế nào, *Môn-cơ* đã thật tha lỗi cho vũ sĩ chưa ?

Đạ-tra-nhan bẻ hạ-thần nghe như đã, tâu Hoàng-thượng.

— Ơ !..... nghĩa là cái miệng đó khi thâm độc quá... *Odds-fish* ! Đông người đứng đầu Cách-mệnh đáng nước *Anh* vào bộp như con cá ! Trẫm như khanh, thì Trẫm quyết không dám chắc mình đó, vũ-sĩ ạ.

— Nhưng, tâu Hoàng-thượng. . . .

— Trẫm đã biết rằng *Môn-cơ* gọi khanh là bạn. . . . Nhưng mất ý sâu quá, không lẽ lại không hay nhớ, lòng mày ý cao quá, không lẽ lại không kiêu, khanh biết đó chăng ?

Grande supercilium !

Đạ-tra-nhan nói một mình rằng :

— Phen này ta quyết học chữ *La-tinh*.

(*Còn nữa*)

ĐỒNG-HỒ
VÔ MÁY
BẢO HÀNH 5 NĂM
Máy chạy tốt chắc chắn
Có cả vòng đeo tay bằng gin rất đẹp
Một cái hòm có chữ ký cam đoan. Có mua gửi hàng đảm bảo
Giá . . . . . 5 $ 75
Bán ở hiệu :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI
2009

HỠI KẺ PHẢI ĐAU

Này hỡi các người Nam Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khi quẩu mê đã chữa thuốc không phải dường, hoặc là đã khỏng chữa chết nhọc nhằn những người phải đau khi quẩn đã khỏi nhẹ, hoặc phải đau ở phổi, nay hỡi các người phải chứng lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bịnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bịnh ghê gớm, vì bịnh ấy là một bịnh truyền từ người sang người không giống một bịnh nào khác, nghĩa là ai có bịnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau nầy không sống được một nhiều và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các ngài đã rõ hiểu không ? Nên có hiểu mà không chữa đi, thì trong ít năm, trước sau nam nào cũng Nam Việt tiêu diệt mất, vì người ta mạnh lao thì tinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bịnh lao mà thọ sinh con đẻ cái được, thì chỉ sinh ra những giống ốm, gầy mòn mỏi.

Hỡi người hỡi Việt, nên các người không nhìn giống hèn Việt hay mến đi, nên các người khỏe muốn giống Nam-Việt tiêu đi đi thì chữa bịnh đi mới được.

Vậy tôi viết thư cho biết Bio-chê MONTÈS số 54 *Paul Bert Hanoi* mà hỏi mua một lọ **BRONCHOSERUM** giá là 9 hào. Sáng vì chiều trước khi ăn cơm, thì uống một thìa cà phê, nếu một lọ, thì 1 ấy khỏe mạnh và bớt đau.

BRONCHOSERUM
Một lọ. . . . 0$90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon
Giá một chai . . . . 2$25

DẦU GAN CÁ THU
Một lít. . . . . 12$.00
Bộ 12 lít $90 đến 2$.00 (tùy theo giá bạc khi Nhà-nước lên xuống)

Thuốc chữa bệnh hen rất thần hiệu
(SIROP N)
Một chai. . . . 1$60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »
Một lọ. 4f.45
Bộ 0$.70 đến 0$.80
Sáu lọ. 24f.50
Bộ 3$.90 đến 4$.00

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »
Một lọ 11f.50
Bộ 1$.70 đến 1$.90

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA
Thuốc (mau-bổ bổ máu)
Một lọ 11f.40
Bộ 1$.90 đến 1$.90

CACHETS ANTIGRIPPES
Trị bệnh sốt d[illegible] bịnh cảm (grippe) bệnh cum về mùa này bị nhiều hay người bắt là bệnh grippe, nhiều người phải chỉ trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến hỏi cho mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc nầy rất thần hiệu đã cứu vô số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng hồ uống một viên rồi uống nước rõ nóng, đắp chiên cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và ở người cho nóng đều thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÈS, 54, phố Paul-Bert, Hanoi

Việc hòa - tai ở chợ Bưởi. — Số tiền các nhà từ-thiện đã gửi đến :

Số thứ mười chín :

Hội Hữu-Tin viện Tư pháp (1)	25	p.00
M. Ng-v-Trang, secrétaire 2e Arrondissement (2) . .	2	00
M. Phạm-xuân-Cảnh . . .	0	50
M. Trần-văn-Lai, planton	0	30
M. Lê-văn-Lân, —	0	20
M. Lương-Sao, secrétaire	0	50
M. Trung-v-Thỏa, —	0	50
M. Ng-quang-Thiều, —	0	20
M. Bùi-duy Chinh, —	2	00
M. Vũ văn-Chỉ. —	0	50
M. Ng ngọc Mai. s.-brigadier	0	20
M Ng xuân-Niên, —	0	20
M. Lê xuân-Y, agent . . .	1	00
M. Hoàng-đ. Cầu, brigadier	0	50
M. Ng-ngọc-Khuê, s.brigadier	0	10
M. Phạm v Nhã agent Sté	0	50
M. Phan-văn Hòe, agent.	0	20
M. Ng.-văn-Hoan, —	0	30
M. Ng.-văn-Tập —	0	30
M. Ng-v Tinh sous-brigadier	0	30
M. Nguyễn-đình-Thi, agent	0	30
M. Lê-khiêm-Tôn —	0	30
M. Bùi-v-Thược, —	0	30
M. Trần xuân-Toản, —	0	30
M. Ng-v Hoán, —	0	30
M. Hà-v-Khuyến, —	0	30
M. Trần-v-Liên, —	0	20
M. Ng-đăng-An, s-brigadier.	0	30
M. Ng.-v-Bẩy, Agent.....	0	20
M. Vũ đình-Chúc, secrétaire	1	00
M. Vũ-v. Giao, le tré.....	1	00
M. Trần đình Lộc, brigadier-chef.....	1	00
M. Trần-v-Trụ, secrétaire ..	0	50
M. Vũ ngọc-Quỳnh, agent..	0	50
M. Ng v Bài.	0	30
M. Bùi-Các, caporal 1ère cl.	0	20
M. Lương-v-Khoé, adjudant	0	40
M. Lưu v-Liêm, caporal fourrier	0	30
M. Ng-iên Hữu, garde 2e cl.	0	20
M. Lê-v-Mai, caporal —	0	20
M. Ngô-v-Rật garde —	0	20
M. Hoàng v-Thức. —	0	20
M. Bùi-v Tuấn. —	0	20
M. Bùi-duy-Tuất, —	0	20
M. Vũ duy Dương, —	0	10
M. Lê v Nhung —	0	10
M. Ngô v-Hành, —	0	10
M. Ng-v-Ba, clairon.....	0	10
M. Trần-đ Hồi, caporal 2e cl.	0	30
M. Lê v-Kim, garde 1ère cl.	0	20
M. Ng-v-Cận, caporal 2e cl.	0	20
M. Trương v Hòa, — 1re cl.	0	20
M. Tạ-đ. Xuân, garde 2e cl..	0	10
M. Ng-văn Tư —	0	10
M. Vũ-đức Giai, —	0	10
M. Ng-v-Chữ, garde 1re cl..	0	10
M. Ng-v Giỏ —	0	10
M. Lê-trung Hiền, garde 2e cl.	0	20
M. Ng phú-Đãi, —	0	10
M. Ng-v-Bính garde 1re cl.	0	20
M. Lương-v Cấp, sergent 2e cl.	0	20
M. Bùi-duy-Phập garde 2e cl.	0	10
M. Trần ngọc-Mậu. —	0	20
M. Bạch-v-Huyền, —	0	20
M. Ng-v-Đăng, —	0	10
M. Phùng v-Bền, —	0	10
M. Phạm-v Giáp, —	0	20
M. Hà-v-Tứ, garde 1re cl	0	20
M. Ng-v-Lâm. garde 2e cl	0	10
M. Đào-v-Phiên. —	0	20
M. Ng-lang-An garde 1re cl.	0	10
M. Bùi-văn-Tuyển, —	0	20
M. Ng-v-Nan, —	0	20
M. Tr.-quang Thức garde 2e cl	0	20
M. Lưu-việt-Lai, —	0	2[illegible]
M. Vũ như-Nhu. —	0	20
M. Ng-v Hoạc caporal 2e cl.	0	20
M. Trương-đ. Thân — 1re cl.	0	30
M. Phạm-v-Bỏ garde 2e cl.	0	10
M. Phạm-v. Đề, sergent 1re cl.	0	20
M. Đặng-lang-Phòng, garde 2e classe.....	0	10
M. Dương-đình-Hoàn, garde 1re classe.....	0	20

(1) Số tiền của hội Hữu tin viện Tư pháp Trung-Bắc lưỡng kỳ cộng được 25 p do ông Hà văn-Hoan đem đến bản-quán.

Hội Hữu-tin mới thành lập được một tháng nay mà các viên trị sự trong hội đã biết đem tâm về việc làm phúc, thật cũng đáng khen lắm vậy.

(2) Số tiền của các ông làm việc ở sở Tuần cảnh, cộng được 26 p. 30 là do ông Ng-v-Trang, phán sự tại sở Cẩm hàng Bạc chuyển cho bản-quán.

M. Đào duy-Thân garde 2e\ classe..... . . . . 0 20
M. Ng-Bạc, garde 1re classe 0 20
M. Ng-v-Nhượng, garde 2e cl, 0 10
M. Vũ đăng-Ý — 0 10
Hộ Khuyến-học Nhân-bác Hanoi (1) ..... 21 3[illegible]
Cộng là..... 72p.60
Số tiền đã nhận từ trước.. 944p.57
Tổng-cộng... 1.017 p 17

Lần quán xin thay lời các nhà bị nạn cảm ta các nhà từ-thiện đã gửi tiền đến.

Bán một cái nhà tây lớn, có cả những đồ dùng, số 174 ở phố Bờ-sông. Ai muốn mua xin đến hỏi tại phố Bờ-hồ-Vị, số 15 bis, Hanoi.
2306

Ai tìm. — Bản-quán được tin buồn rằng cụ Vũ như-Hành là thân phụ ông Vũ-Liễn làm tại nhà Đông-kinh ấn quán và là bá-phụ ông Vũ Thành chưởng-giám trường Pháp-Việt Tiên-Du, đã tạ thế hôm qua, tại nhà số 24, phố Đồng xuân. Năm nay cụ hưởng thọ 87 tuổi. Đến 11 giờ mai là 3 Août sẽ cất đưa cụ về an táng tại làng Bạch-mai.

Xin có lời khiển viếng cụ và chia buồn cùng quí-quyến.

Gởi bạc nên cẩn-thận. — Có nhiều ngài gởi tiền mua sách, của bản-quán, không chịu mua mandat, cứ bỏ giấy bạc vào trong phong-bì, thì-dụ như bộ « *Song-phương kỳ duyên* » in lần thứ hai nay, giá 0p.80 và tiền cước 0 p. 20 thì nhiều ngài thường hay gởi lầm một đồng bạc giấy vào trong thư. Đó là một sự để mất, mà có nhiều khi bản quán cũng không biết. Vậy từ nay xin các ngài cứ mua mandat mà gởi, cho được cẩn-thận.

Thôi bài lá. — Đạo chỉ dụ ngày 27 Mai 1922 duyệt y tờ nghị-định quan Toàn-quyền ngày 16 Février 1922 đặt ra một thứ thuế bài lá thi nay đã thi-hành tại Đông-pháp.

Tôn Nam-ân. — M. Trần-v-Lan, Điển học, sung chức thương-tá tại Vinh-yên nay bỏ làm quan thăm phán dự khuyết tại tòa án đệ nhị cấp tỉnh Sầy thao. M. Ng-v-Tuân đổi đi huyện Bình-xuyên cũng thuộc tỉnh Sầy.

Sở Vô-tuyến. — Trong tháng Juillet mới rồi, sở Vô tuyến Bạch-mai nhận được 25 465 tiếng và gởi đi 31.706 tiếng, cộng là 60.171 tiếng.

1) Trong số báo ngày mai sẽ lục đăng phương danh quí tính các ngài đã góp nhỏ số tiền quyên của hội Nhân bác

Tin nước lên xuống

Triền sông Hồng-hà

	1 Août hồi 6 giờ	2 Août hồi 6 giờ
Lao-kay . .	79.31	79.51
Yên-bay . .	28 75	28 65
Viétri . . .	12 64	13 56
Hanoi . . .	8 32	9 10
Vạn yên . .	11.2[illegible]	9.90
Hòa bình .	6 85	6.86
Tuyên-quang.	5.90	7.15
Phủ Đoan .	20.21	21.38
Phủ Yên-bình	1 60	1.75

Triền sông Thái-bình

	1 Août hồi 6 giờ	2 Août hồi 6 giờ
Thái-nguyên .	19.95	19.53
Lũng	3.40	3.40
Pal Lạng-thương	2.90	3.04
Cấp-cầu . .	2 86	3.14
Phả-lại . .	1 75	1.88

VIỆC BẮC-KỲ

BẮC-NINH

Quan-lại Nghĩa bảo hội. — Bản-quán tiếp được bài này, cứ nguyên văn đăng báo :

Phàm dân-tộc nào ở trên mặt địa cầu cũng phải có hợp-quần, có đoàn-thể, thì mới cùng nhau có thể cạnh-tranh mà sinh-tồn được. Trong một xã-hội, nhân vì có nhiều công việc, nên kẻ chuyên việc nọ, người chúc phận kia, kẻ nầy người nọ hợp lại đến có đoàn-thể riêng để trong đoàn thể ấy cùng nhau tỏ tình thân ái, giữ bầy chức phận, bênh vực lợi quyền.

Bởi vậy nên các sở làm việc nhà-nước, các Thương-cục, các công-ty, nơi nào sở nào cũng có lập hội Ái-hữu riêng (Amicale) để người cùng trong một sở hội họp với nhau những ngày nhàn hạ để tỏ tình thân-ái, cùng nhau đàm luận cho hiểu rõ phận-sự mình. Trong quan-trường ta, địa vị đã khá to trong một xã-hội, há lại không có đoàn thể để liên-lạc với nhau du ?

Cái thời kỳ lý-thuyết như nói « Chẳn-chỉnh và bảo-hộ quan-trường » đã qua mà nay nhờ hội đã thành lập thì lý thuyết ấy đã sẵn đến thời kỳ thực hành, ai là ở trong quan-giới lại chẳng mừng và chẳng mong lắm ư ? Quan-trường ta đã nhiều lần nhân vì trong xã-hội có phàn đảng, phái, nên bị người ngoài công-kích. Nhưng sự cũng kích fy cũng do là ghen ghét « ô-nhân thắng-kỳ » riêng từng oon người một mà sinh ra, chứ không phải lấy chung cả đoàn thể mà nói được. Nay đoàn thể ta đã kết, thì ta nên hoan nghênh cái đoàn thể tốt đẹp fy mà cùng nhau cổ-vũ, hô-hào cho mỗi ngày đoàn thể kia kết liên thêm ra, bành-trướng to rộng mãi ra, để mà thực hành cái mục-đích Bảo-hộ quan-trường. Vậy hội đã thành lập, quan lại ta nên mau mau hết sức cổ động mà vào hội cho đông, để hội có cơ sở vững vàng.

Mỹ-lâm

Một cuộc hát làm phúc. — Bản-quán có tiếp được bài lại cáo về cuộc hát lấy tiền làm phúc ở Bắc-ninh ngày 4, 5 và 6 Août nầy.

Việc fy cũng là một việc đáng khen, song xin để khi nào việc fy thành công sẽ đăng nhân thể.

HƯNG-YÊN

Mất dây điện-thoại. — Ly trưởng làng Đại-từ có trình quan huyện Văn-lâm rằng đường dây điện-thoại Hanoi Haiphong đi qua địa phận làng fy bị mất trộm một quãng từ cột số 412, đến cột số 424 cộng ngót 600 thước dây.

Quan trên đương cho tầm nã kẻ trộm tác lợn fy.

Mưa ra tiền. — Đã mấy tháng nay trời nắng chang chang, các đồng nhà quê đều khó rảo cả nhất là các chỗ cao thời không sao tát được nước mà cấy cầy, vì rằng các đầm, bờ, sọ, lạch đều là khô cạn không đủ nước mà tát. Vì lẽ đó cho nên các nông gia làm ăn khó nhọc, gieo mẹ mấy lần đều bỏng cả. Chỉ mong sao được hội nước để mà cày cấy thế mà cũng chẳng mưa cứ nắng chang chang mãi.

Ôi ! cái cảnh tượng nay mới chán ngán cho các nông-gia, ngày đêm chỉ những mong mưa, nào là kẻ xem mây, người xem dáng thế mà mưa vẫn không mưa. Kẻ đến độ vừa rồi, xem chừng trời khó mưa cho nên các làng đều rước cầu-đảo để cầu cho mưa thuận gió hòa. Tuy cũng có mưa, nhưng mà chỉ qua loa thôi, chưa đủ ngấm lỗ nẻ ở những ruộng khô. Dân cư thấy những cảnh tượng fy mà lo sự biết bao ; may thay mấy hôm vừa rồi được mấy trận cũng khá to làm cho các ruộng khô kia, các cây lúa héo kia lại được tươi tốt lắc sao trời mưa luôn cho trong độ hai ba ngày thì ai cấy đều thỏa dạ mà vững lòng làm ăn không sợ chi đường đói kém.

Lê-tỉnh-Thịnh

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Họ. — Năm nay có chứng họ đỏ đội lắm, mà nhất là trẻ-con thì trong mười phần có đến sáu bảy rồi.

Họ đã dai dẳng một đôi tháng không chịu lành, mà mỗi lần con họ nổi lên thì người bị họ tai xanh xám cả mặt mày, tôi lên một hồi ngất cả người đi, rồi nói khạc ra tiế..g. Họ fy bình như không chịu thuốc ; nghe đâu chứng bệnh fy có truyền nhiễm, mà đợi khi nào khỏi hẳn thay đổi, thì tự nhiên nó khỏi thôi, chớ khó bề cứu trị được.

Mưa to — Trong mùa Hè năm nay tuy rằng nắng dữ thật, nhưng ở các miền nhà quê thỉnh thoảng còn có một trận mưa to, đồng ruộng chưa đến nỗi thiếu nước ; chỉ duy ở miền Đà-nẵng và nhiều nơi trong hạt Hòa-vang, thì mùa màng có cơ nguy lắm, vì ít mưa quá ; đáng lẽ từ tháng 5, thì các chỗ đồng khô đã hết dẫn gieo vãi để chờ nước mưa dòng thêm tưới, mà thấy trời khô hạn quá chưa mấy nhà đã dám gieo giống xuống ; nếu trễ độ một tháng nữa không mưa, thì những đám đất khô fy đành chịu bỏ hoang, May sao từ hôm mồng 1 tháng 6 ta, trời đất ủ ê, mưa dông vài trận, rồi kế đến mưa dầm luôn mấy hôm, khi hộp chuyển ra mát mẻ dễ chịu lắm. trông ra đồng ruộng có cái quang cảnh sanh hoạt rất vui, chỗ nẫy cấy, chỗ kia cày, bao nhiêu nông phụ nông-gia đều tấp nập đổ cả ra ngoài đồng ruộng.

Ước gì trời mưa cho khá, mà chớ vội làm lụt hão thì thiệt là quí hóa biết bao.

BÌNH-ĐỊNH

Thời tiết. — Năm nay cơ trời có khác thường một tí ; theo thường hễ đến tháng tư sắp đi thì có ngọn gió nam thổi một ngày một mạnh, mà năm nay trót tháng tư và luôn hai tháng năm không thấy ngọn gió nam thổi đến. Tuy là không thấy sự chi hại, đồng điền vẫn xanh tươi, mà thiên hạ có bề lo sợ, không biết có thiệt hay không, mà người ta tin rằng : nếu không có gió nam thì sẽ có bão to, và có lẽ bão lụt sớm ; nếu quả vậy thì đồng điền ở xứ nầy nguy lắm.

Mà may sao từ bữa 24 Juillet vừa rồi thì trời làm một cơn mưa dông khá khá, qua bữa sau thì thấy có ngọn gió nam thổi đến rất là bạo, thổi luôn vài bữa rồi, lại trở làm âm-y cả ngày, không có gió, cũng không thấy mưa, mà cũng no thấy nắng, tục gọi là ngoi nam, thỉnh thoảng rưới ít hột làm dám coi bộ sầm uất ở đột lắm.

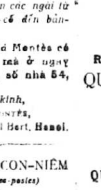
Nào ai có hay ông trời mấy tuồi ! thấy ông bước, sợ ông lụt gấp đi chăng ! Thật mùa lúa nầy làm nỗi lo âu ; lo chết khô, khỏi khó lại lo chết nước, nên không khỏi nông phu lúc nầy thì chiến chiến căng căng, như làm thám uyên, như lý bạc băng ! !

(Xem trang thứ tư).

BUÔN TẠI GỐC, BÁN TẠI NGỌN

Có lời kính đạt để Quý-khách biết Công-ty chúng tôi mở xưởng tại Hải-phòng làm đủ các thứ ghế máy kiểu « Thonet » :

Chaises
Canapés
Fauteuils
Rocking-chairs
Porte-manteaux
Tables et Lits

Quý-khách ở xa cần thứ nào, mua buôn hoặc mua lẻ xin viết thư cho Công-ty chúng tôi sẽ gửi ngay kiểu-mẫu và giá-cả để các Quý-khách biết.

Marque "LION"

NAM-TẦN
66, Boulevard Bonnal, 66
HAIPHONG
2062

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đổi được, lại nói thực trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhớ rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông ra ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. Montès,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Paiements en timbres-poste)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền đi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Mở mang ! Mở mang !

Bản-hiệu chuyên bán thuốc sao ở Phủ Lạng-thương đã được vài mươi năm nay làm ăn buôn-thật, nên các quí-khách chiếu cố đến bản-hiệu luôn luôn ; vậy nay bản-hiệu lấy lòng mừng mang hiện thêm đủ các mặt hàng để các ngài có dịp đến thời hàng gì, xin mới đến bản-hiệu có sẵn để cả.

Nay bản-hiệu bán thêm đủ các thứ hàng tơ hóa, hàng tây, hàng tàu, đồ-đồng, đồ sứ, các thứ vải-mặt quần áo ; làm đại-lý bán các thứ khăn tắm khăn mặt bông, áo tricot, nịt tất và vải mán của những đại-lý-đến công-ty ở Hanoi ; làm cả bán nhất bán thuốc lẻ và thuốc Nam, thuốc-viên và thuốc bột, giá trước thật hay, đã nhiều người tấp kiến hiểu.

Phàm những người có bệnh uống phải thứ thuốc viên giả hiệu tưởng những là chẳng khỏi bịnh và lại thêm hại người, hỡi vậy nên bản hiệu chẳng quản gì phí tổn mà, chuyên tìm các thứ thuốc viên chính hiệu thật hay, công vào khỏi bệnh và lại bổ ích.

Trong hiệu sẵn có ông thầy thuốc danh-y tên là THÂN VĂN CHỈ người ở bản Quảng đông đã đỗ Y viện, đã nhiều người có bệnh nặng thuốc ông ta đều được khỏi cả.

Bản-hiệu buôn bán thật thà, giá tính hạ xin mời các quí-khách chiếu cố đến mua giúp cho, đa tạ.

Nay kính-cáo
THẮNG-KỲ-HIỆU
Cửu-nhân : CHƯƠNG-XUÂN-ĐỈNH
Commerçant à Phu Lang thương.
3065

CÁC CUỘC ĐI XEM

然 SẮN NHIÊN 祭

Tối thứ tư :
SÙNG-SƠN TIÊN CHÚA
(Sự tích đức chúa Liễu)
Thâm nhất chỗ chúa tứ-giá Đào-lang về Động-phủ

Tối thứ năm :
TẤN-LANG TẦN NƯƠNG
Tân nàng sự tích khác thường, con cưới vợ trước cha mẹ. Đang khen nhất nàng Tần nương, tuy rằng nào chốn thanh lâu trải bao nắng giãi mưa dầu khôn lay !

Đang soạn
Bản hội đang soạn lấy độ 4, 5 tấn rất đích đáng để hợp điển một buổi *Tap-kích* cho được vui và hay hơn buổi Tạp-kịch tháng trước.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 2 đến thứ ba 8 Août 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chép từ 5 giờ chiều, thứ bảy chép 6 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

Rất hay ! Rất lạ !
QUANG-MINH HOÀNG-HẬU
REINE LUMIÈRE
Thiếu thời bấy
Nghỉ
Bài thứ tám
QUANG-MINH HOÀNG-HẬU
MỘT NGÀY ĐƯỢC VIỆC
Hài kịch rất hay !

Từ 1er Avril giờ đi
Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

Giải thưởng văn vẽ bài ca cho con trẻ ở Âu-trí-viên

Bản-quán tiếp được thư của cô Ngô-thị Quyên nói muốn nhờ các nhà văn-sĩ làm giúp một bài ca, để sau nầy dùng làm bài hát cho trẻ rẻ trong khi chơi đùa ở Âu-trí viên. Bài nào hay nhất xin kính biếu hai cái khăn thêu, còn số chục bạc thì cô nhờ bản-quán mua hộ thứ đồ vật gì cũng đáng giá fy, kẻo treo giải bằng chục bạc không được lịch-sự, vậy bản-quán định khi Hội-đồng điểm-duyệt xong, hễ bài nào quán-quân thì ngoài hai cái khăn thêu, sẽ tặng thêm một cái biển sơn son thiếp vàng, còn 4 chữ khắc trong biển fy, tùy ý Hội-đồng nghĩ.

Thể-lệ dự thi như sau nầy :

Đề mục : một bài ca « thượng lục hạ bát » để dùng làm bài hát cho trẻ trong khi chơi đùa ở Âu trí-viên

Các bài dự thi không được nói đến những vấn-đề quan-hệ về chính-trị và tôn-giáo.

Giải thưởng : hai cái khăn thêu và một cái biển 4 chữ sơn son thiếp vàng.

Kỳ hạn : hạn từ nay cho đến 31 Décembre nầy thì hết kỳ thu quyển.

Muốn cho tiện việc rọc phách thì xin nhất luật dùng giấy tây trắng mà để người tên, trang trên đã tên và chỗ ở, trang dưới viết bài thi, mà ở dưới bài xin đừng ký tên. Những bài dự thi xin bỏ riêng vào một cái phong-bì gián kín, ngoài nhờ đề cho hai chữ « Văn thi » thực rõ to) khi tiếp được, bản-quán sẽ để riêng ra một chỗ, đợi khi hết hạn, bấy giờ mới bóc. Ngài nào dự thi, xin cứ gửi cho bản-quán,

華 PAO-VA 寶
號八井牌門街蒲行內河京東

Làm và bán đủ các đồ vàng bạc, như : vòng, xuyến, hoa, hột, khuyên, nhẫn, v. v.....

Bán các đồ ngọc và hạt châu rất quí ở bên Tàu tải sang, đồ sứ, đồ cổ, đồng hồ, nhỡn-kính, v. v..... Làm thực tốt — Giá phải chăng

Xin Qui-khách chiếu cố đến : ❀

Phố hàng Bồ, số 28 — Hanoi

2033

Tu rofilms của Cornell

Giờ nhà. — Các nhà tranh ở thành phố Qui-nhơn năm ngoái đã bị triệt hạ một mớ. Mới lại vắng đi, đến nay lại thấy giờ mọc; mấy cái mới lợp lại, thì sức gió ngày bảy giờ; còn nghe nói mấy cái chưa lợp lại thì một ít lâu nữa cũng phải triệt đi chỗ khác, chiếu hạ còn lòng nhòng chưa biết đi đâu, thôi hẽo chưa tới mà nhà đã sập rồi.

VIỆC NAM-KỲ

SAIGON

Sếp ga giao. — Ông Rhétoré làm đầu sở Trafic Mouvement ở hãng xe-lửa Nhà-nước có vào đơn thưa thầy Ng-v-Chinh, làm sếp ga ở Dijan về tội gian-ca cầu nhà-nước 260 đồng.

Hôm 11 tây là ngày Ng-v-Chinh phải đóng 3/79 đồng tiền bán giấy xe-lửa và tiền chở đồ hành lí, thùng bạc gởi đến Saigon, mở ra thì thiếu hết 260 p.56.

Hỏi Ng-v-Chinh thì thấy nói rằng thầy gởi đủ số, chắc là dọc đường mấy người xét giấy xe-lửa ăn-cắp. Nhưng mà xét lại kỹ thì là lời khai của thầy Ng-v-Chinh phi lý và vô cớ, nên Tòa bắt giam lại chờ ngày xử.

GIA-ĐỊNH

Chết vì xe hơi. — Ở đường số 43 thủ-đức đi Lái-thiêu, trưa bữa 15 Juillet nầy, có một cái xe hơi cán chết người.

Tên cai-lí Phan-văn-Ky, 45 tuổi, đi về phía Thủ-đức, bèn tay một đường, tả-tình-hình một cái xe hơi không bóp kèn, — đây là theo lời các người chứng kiến — vận-vut chạy tới cán lấy anh ta quăng ra giữa đường, vít tích rất nặng.

Có 5, 6 người ở đó trông thấy hết sức kêu la mà xe cũng không chịu ngừng.

Ky, ông chưa bán trái gẫy, phun máu. Người ta đem vô nhà thương thì thủ-đức rồi chở về nhà thương Gia-định, sơm mai 17 Juillet nầy đã chết.

Mong rằng tên sốp-phơ sát nhơn ấy sơm bị bắt được chịu hình phạt cho xứng đáng để làm gương cho mấy tên sốp-phơ khác.

Thương giới tân văn

Ngày 2 Août 1922

Giá bạc

Kho Nhà-nước.....	6 f. 80
Nhà Ngân-hàng	6 . 86

Tàu tới tàu đi

Tàu *Orénoque* ở Saigon sẽ chạy đi các bờ bể Trung-kỳ và Haiphong ngày 2 Août. Chừng 6 Août thì tới Haiphong và ngày 14 ở Haiphong lại chạy vô Saigon.

Tàu *Cordillière* ở Pháp sang, ở Singapore đã chạy đi Saigon ngày 24 Juillet, ngày 2 Août đã tới Haiphong.

Tàu *Linois* ở Marseille sang đã tới Saigon ngày 30 Juillet.

Tàu *Amazone* ở Marseille đã sang Đông-pháp ngày 14 Juillet.

NGÀI NÀO MUỐN THỪA BỐ GI TRẠM VÀ TRƠN THÌ XIN ĐẾN HỎI U

利 THUẬN-LỢI 順

37, phố Hàng Mã-Mây, Hà-nội

Hiệu tôi làm được và vẽ được đủ cả các thứ tủ, bàn ghế kiểu tây, kiểu ta, kiểu tàu, vân vân.

NGUYỄN VĂN-THUẬN

SCULPTEUR

37, Rue des Pavillons Noirs. Hanoi

2094

PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐÓNG GIẦY

Số 45, phố Xe-điếu (Rue des Pipes) Hanoi.

Kiểu đẹp, giá rẻ!
Có catalogue riêng, qui-khách muốn xem xin viết thư đến hỏi sẽ gửi biếu

2064

OMEGA

CÓ BÁN TẠI:

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Nên hỏi giá của Báu-hiệu.

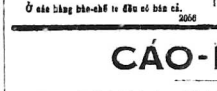
2074

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Bệnh lậu (Blennorragie) thì ai cũng biết, hễ điều-trị không khéo thì nó hóa ra một thứ bệnh nặng là bệnh kéo (prostate), nghĩa là nó sưng một cái hạch ở dưới bàng quang. Người bị lậu đã thành kéo thì thường muốn đi đái tiểu tiện mà không đi được, hay mắt đái, đau lưng, đi cũng đau ngồi cũng khổ mà nhất là khi ngồi xe thì lại khổ hơn nữa. Khi đi đái tiểu mà có rắc thì ra một thứ phấn loãng hơi vàng vàng xanh mà cũng có khi là đinh một tí máu. Sự đó là thường hễ muốn đi tiểu tiện quá hóa sinh ra thế.

Cái chứng bệnh ấy có thể chuyển sang bệnh nặng đều nỗi ốm yếu đi và mất sinh con đẻ cái nữa. Xưa kia, bệnh ấy rất là khó chữa. Nhưng ngày nay chữa lại rất là dễ ấy chẳng là nhờ có thứ thuốc *Santal Monal* có lắm cho khỏi mắc phải bệnh lậu kéo, hay những chứng bệnh khác nữa trong khi đau lậu. Thuốc *Santal Monal* này làm cho nước tiểu thành ra xanh, và có nhiều tính chất riêng và rất hộ, lắc vào nước tiểu để rửa những vị trùng ở bàng quang, nhờ thế bệnh lậu tức thì khỏi hẳn và không sợ bệnh gì sinh ra được nữa.

Vậy thì khi mới mắc bệnh lậu phải nên dùng ngay thuốc *Santal Monal*.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.

2056

HIỆU BÁO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Báo-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 84

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa a-phiện

SOLUTION R. HOLBÉ
2 $ 50 một chai

Thuốc luộc mới — Người dùng thuốc này phải tự đem giấy thông-hành người Pháp thì mới có bán được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »
1 $ 00 một lọ

Muốn xổ sổ, hoa đau-gai, mắt mật không muốn làm việc gì, dùng thuốc này hay lắm.

Máy thứ bán-hiệu hay hơn:

Các thứ thuốc nước đựng lọ nhỏ để tiêm vào da như thuốc hộ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 914, trị bệnh Giang-mai

Thuốc ho-sơi SIROP PECTORAL đặc-cổ, ăn-mãi.

Thuốc LAO chỉ người lớn dùng được thôi

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc uống = 2 $ 00 lọ 30 viên
thuốc thụt = 0 $ 90 một chai

Chữa các chứng lậu: chứng kí mắt hay xổ; uống thuốc cho hết antiseptiques mà thứ thuốc blennorrhagie nầy. Bắn-hiệu thì các hiệu khác có. Thuốc này để chữa được và rẻ người nhất bệnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »
1 $ 00 một lọ

Trị nhiều chứng đau lắm. Kinh nguyệt không đều, hay là khi kinh kinh đau đớn mình mẩy, nhức đau xương, gai ốm, uống thuốc này đều mau sẽ lấy lại mau lắm trong mình đã bao lâu.

ĐỒ BUỘC THUỐC
ĐỒ DÙNG ĐỂ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

ĐỒ MỔ-SẺ
Kính-ảnh, đồ-ảnh, thuốc-ảnh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ảnh, thuốc *Citrate* và thuốc *Bromure*
Bán buôn và bán bao kín

Bán rẻ và bán lẻ

« THUỐC DẺ RẺ »
0 $ 90 một chai 1/4 litre

Trị bệnh giang mai lắm, lại mới hay về *Đông thuốc trị nổi thì nên uống thuốc này cho tiệt nọc! Dang thuốc khác rất cũng tốn phải uống nhiều may thì mấy cuộc khỏi hẳn được! Thuốc này rất hay, rất gọn; vì chẳng bại gì đến tự sinh dục, lại bổ sức cho người rất bình.*

Muốn dùng thuốc này trong mùi thông thì nên mua một chai lớn 1 litre. Giá có 3 $ 00 mà thôi.

Thứ Kính này : Rất hợp thời

Gọng vàng vành đồi mồi ... mọi gì cũng có giá: 4 $ 50 có hộp đựng rất đẹp

Tông-Yune-Tài

49, Phố hàng Ngang, Hanoi

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản quán xin giấy quán báo, chừa lại thế nào thì biên rõ rằng vào đấy, và gửi theo hai hào (0 $ 20) bằng tem công được) để chi tiền giấy quán khác.

Số hễ ai không gửi tiền theo thì sở đi nguyên như số hoặc phải trả nặng hơn.

NỘI PHÁP-THƯƠNG VẬN TẢI

Số 7, cạnh trường Y-viện

CÓ BÁN: Hai cái nhà tuốt rộng kiểu mới, số 29 phố Ngọc-thanh định giá. . . . . 2.800 $ 00

CHO THUÊ: Một khu đất rộng 2.046 thước vuông ở đường Bobillot

Hội ấy lại chuyên trị đã lâu năm về nghề đóng xe rất tinh xảo. Hiện mới mở ở thêm được nhiều kiểu tuyệt đẹp và bành nhà Hạng nào cũng có giấy cam đoan chắc chắn.

Ai muốn mua gấm thắng hay thuê tạm xin đến đó mà hỏi. Có bán đủ cả các vệ dụ kèm xe và tính giá riêng cho các hiệu buôn lại.

CÁO-BẠCH

Chúng tôi kính trình các qui-khách biết rằng chúng tôi thuần bán chịu Phốt-phat (Phosphates) đến mùa tháng mười gặt rồi mới lấy tiền, song những các nhà tư mà mua thì phải có gì chắc-chắn để gửi chúng tôi làm tin, như là: đồ bán của nhà ruộng nương (Titres de propriété) phiếu Quốc-trái (Titres d'Emprunt Français) phiếu Đông-pháp công-thái (Titres d'Emprunt Indochinois) vân vân.

Những giấy phiếu Quốc-trái, công-thái mà chúng tôi giữ để làm tin thì bao giờ cũng vẫn là của những các nhà mua hàng chịu đem gửi, mà khi đến hạn giá tiền mua chịu hàng rồi thì chúng tôi giả lại các giấy má ấy, mà nếu đang khi chúng tôi giữ các giấy má ấy có phiếu nào được mở trăng số thì cái số ấy vẫn thuộc về của người có phiếu đem gửi.

Những các lông đã cải lương rồi mà có những giấy phiếu ấy có thể mua chịu được phốt-phát, muốn biết cách thức mua chịu phốt-phát thế nào thì các ông ấy sẽ nói lại sở tôi Công-sở.

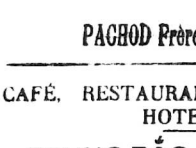
Kính cáo

SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN.

133, Avenue Paul Doumer,

HAIPHONG.

2058

NHỮNG ĐỒ TƠ LỤA

HIỆU

C. J. BONNET

LÀ TỐT HƠN CẢ

PACHOD Frères & Cie LYON

3060

CAFÉ, RESTAURANT

HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán lại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thờ

Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bản-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ-quán cũng có giấy nói trực tiếp với chính-quán 340

Nhà Báo-chí Trung-Bắc Tân-Văn ở số 36 phố Hàng Trống, Hà-nội, ở phố hàng Trống, Chủ-nhật, thứ năm mào cũng có bán từ tám giờ sáng.

No 149

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

. Thế mà làm sao không thấy một người thân-thuộc đi lại, khiến cho ta không khỏi có lòng sinh nghi.

Hoàng-phủ thiếu-hoa ngẫm-nghĩ hồi lâu, rồi bật cười mà rằng:

— Ta cũng đoán lắm, bây giờ con nghĩ ra, *Lệ* ấn sư con đã kết duyên với con gái quan *Lương* thừa-tướng. Nếu nói về chồng rất tương-đắc, nếu quả là nữ-tử thì khi nào lại tương đắc cho được.

HỒI THỨ L

Doãn phu-nhân nghe nói về chồng *Lệ-minh-đường* vẫn tương-đắc với nhau, cũng cười mà bảo rằng:

— Tôi cũng nghe nói quan thừa-tướng họ *Lệ* vơi tính lắm, vẫn thường đùa-bỡn với vợ, các gia-tướng trong phủ đều được biết cả. Chúng ta cũng khéo bảo huyền, cứ nghĩ là nữ-tử mà cải dạng nam-trang mãi, chẳng qua khổ mặt giống nhau đó mà thôi. Nếu *Mạnh* tiểu-thư quả có tài học khác thường cũng không dám ỏm ở quá như vậy.

Hoàng-phủ-kính lắc đầu mà rằng:

— Ta không tin! Bởi vì khổ mặt và nết chữ giống nhau như in, nếu không phải *Mạnh* tiểu-thư, khi nào lại đóng được hết cả mọi cái.

Hoàng-phủ thiếu-hoa nói:

— Thân-phụ nói chí phải! Nhưng bây giờ bắn hiện lĩnh chức Hữu-thừa-tướng, triều-đình có lòng tin cậy, nhạc-phụ bắn lại làm Tả-thừa-tướng. Các quan triều thần, phần nhiều ra vào cửa ấy, con đây cũng là một kẻ môn-sinh. Nếu con nói ra mà bắn không bằng lòng thì chắc bắn khép cho cái tội «Khi vũ đại-thần», khó bảo-toàn được tính-mệnh. Giả-sử là *Mạnh* tiểu-thư thật cũng đành đợi bao giờ cái lương-tâm của nàng xui-giục, tự-khắc nàng phải cải rang. chứ con đâu dám nói liều, ngộ không phải nàng thì xảy ra việc tai-vạ.

Hoàng-phủ-kính nói:

— Con nói cũng có lẽ phải. Nhưng một người nữ-tử đã có tính như vậy, cớ gì còn không cải-trang để làm lễ thành-hôn đi cho rồi. May sao ngày nay bắn lại có lòng tử-tế, thân-mật với con, con nên đem bức tranh ấy treo sẵn ở trong thư-phòng, hôm nào bắn sang tới đây, con giả-cách mời vào thư-phòng ngồi cho khỏi lạnh, khiến bắn sực trông thấy hình-ảnh của mình, tất phải lấy là kinh-ngạc. Bấy giờ con sẽ lập kế mà dò-la ý-tứ để khỏi nghi-ngờ.

Doãn phu-nhân mừng-rỡ mà rằng:

— Ừ, phải đấy! Ta hãy thử xem.

Tối hôm ấy, *Hoàng phủ hiếu-hoa* đem bức tranh của *Mạnh-lệ-quân* treo ở trong thư-phòng. Trước mắt bày một cái bương-án, đề hương tự-rỡ. Pha một chén trà để cũng, rồi khóc mà than rằng:

— Trời ơi! Chẳng hay tiền-thư lưu lạc nơi nào mà khiến cho tôi luống những đau lòng đứt ruột, chưa biết kiếp nay có được tương-phùng hay không?

Nói xong hai hàng nước mắt chảy xuống dòng dòng, ngẫng trông thấy *Mạnh-lệ quân* ở trong bức tranh ấn-mặc một cách nhã-đạm, đầu cài chum hoa, mình bận cái áo lụa trắng sau lưng có hai cái giải lụa theo chiều gió thổi lệch ra một bên. Nàng đứng trước ngọn gió, nét mặt lo-âu, hình như đang ngẫm-nghĩ. *Hoàng-phủ thiếu-hoa* có ý cảm-động, đọc ngay một bài thơ.

Thơ rằng:

Dạ sắt gan vàng đá bấy lâu,
Bức tranh treo đó, hỏi người đâu.
Trộm nhìn nét ngọc phô trăm vẻ,
Ngẫm lại làn thu vẫn một màu.
Giấc điệp mơ-màng con gió thoảng,
Bóng nga thấp-thoáng lúc canh thâu.
Nhà vàng xin quyết chờ người ngọc
Gặp gỡ sau nay phải có nhau.

Hoàng-phủ thiếu-hoa đọc xong, toan để vào trong bức tranh, nhưng sợ *Lệ* thừa-tướng nếu quả thực *Mạnh-lệ-quân* thì chắc nàng lại bảo ta là người vô-lễ, sao dám sánh ngang với nàng. Nghĩ vậy, mới viết vào một tờ hoa-tiên, rồi gián ở bên cạnh bức tranh.

Hoàng-phủ thiếu-hoa ngồi lẩn thẩn một mình, đến quá canh hai, nghĩ quanh nghĩ quẩn, thở dài mà than rằng:

— Đêm nay ta ôm bức tranh nầy cùng ngủ một giường, cũng tức là chung gối loan-phòng chờ chi!

Nói xong, liền cuốn bức tranh lại cởi áo lên giường, để bức tranh ở bên cạnh mình, ngủ cho đến sáng. Sáng dậy lên nhà trên thăm hai thân, ngồi ở bên cạnh. Hôm ấy gió bắc hắt-hiu, lạnh buốt đến xương, bỗng thấy nữ-tỳ vào báo rằng:

— Có quan thừa-tướng họ *Lệ* đến

Vợ chồng *Hoàng-phủ-kính* bảo *Hoàng-phủ thiếu-hoa* rằng:

— Con nên đưa bắn coi bức tranh, để thử xem nết mặt bắn thế nào?

Hoàng phủ thiếu-hoa vâng lời, chạy ra đón *Lệ-minh-đường*. Nguyên lệ ở *Bắc-kinh*, mỗi khi mùa đông giá lạnh, thiên-tử thường miễn triều, các quan văn võ có việc gì cần kíp thì sẽ vào thiên-điện để khải-tấu, vì thế *Lệ-minh-đường* mới được nhàn-hạ.

Bấy giờ *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* mới *Lệ-minh-đường* vào ngồi tại *Ngân-loan-điện* rồi bắc ghế ngồi ở một bên. Người nhà pha trà nồng. *Lệ-minh đường* trong mặc cái áo điều-thử bào, ngoài lại khoác một chiếc áo lông. Ác cửa trên điện đều có màn che kín, gió không thể lọt được, tuy vậy mà cái điện ấy cao lớn lắm, cho nên khí lạnh cũng vẫn ghê người.

Lệ-minh-đường nói:

— Gớm! Buổi sáng hôm nay thật là lạnh quá!

Hoàng-phủ-thiếu-hoa nhân dịp chắp tay mà thưa rằng:

— Chỗ nầy cao lớn lắm, cho nên khí lạnh ghê người, e có bệ hạ đến qui thể, tôi muốn mời ân-sư quá bộ vào chơi trong thư-phòng cho ấm, chẳng hay tôn ý thế nào?

Lệ-minh-đường nghĩ thầm: ta chưa được biết thư-phòng của hắn thế nào ấu là ta vào chơi một chút cũng hay. Nghĩ vậy liền đáp:

— Nếu vậy cũng hay! nhưng sợ phiền niên-huynh chăng!

Hoàng-phủ thiếu-hoa nói:

— Có can chi mà phiền

Nói xong, đứng dậy trước *Lệ-minh-đường* vào. *Lệ-minh đường* vào trước, sực trông thấy bức tranh về, đã biết ngay là *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* định đò xem ý tứ mình thế nào. Nghĩ thầm: ta đã biết trước là thân-mẫu ta tiên Kinh, thế nào cũng đem bức tranh của ta mà đưa cho chàng, vậy chàng khéo nghĩ lắm, khi nào ta còn hoảng-hốt.

Lệ minh-đường nghĩ vậy, mới giả cách thủng thỉnh đi đến trước bức tranh, nhìn mà khen rằng:

— Nét bút ưa nhìn lắm nhỉ!

Nói xong, lại nhìn một hồi lâu, rồi ngảnh mặt bảo *Hoàng-phủ thiếu-hoa* rằng:

— Bức tranh này thật được về thiên-nhiên, không như người thực vậy!

Hoàng-phủ thiếu-hoa nhân kỳ *Lệ-minh đường*, không thấy có nết mặt hoảng-hốt chi cả. Lại thấy đến gần xem ngắm, rồi nói câu ấy. *Hoàng-phủ thiếu-hoa* nghĩ thầm: may mà ta chưa nói câu gì, nếu không thì thật là đắc-tội với ân-sư đó.

(Còn nữa)

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN